

**BELGISCHE SENAAT**

ZITTING 1947-1948.

VERGADERING VAN 18 FEBRUARI 1948.

Verslag uit naam van de Commissie van Landsverdediging belast met het onderzoek van het wetsvoorstel tot tijdelijke wijziging van de bepalingen van de wet op de militie, de werving en de dienstverplichtingen.

**SÉNAT DE BELGIQUE**

SESSION DE 1947-1948.

SÉANCE DU 18 FÉVRIER 1948.

Rapport de la Commission de la Défense Nationale chargée d'examiner la proposition de loi modifiant temporairement les dispositions de la loi de milice, le recrutement et les obligations de service.

Aanwezig : de hh. Burggraaf COSSÉE DE MAULDE, voorzitter; CLAYS, DE BOODT, DE GROOTE, LEVECOQ, MACHTENS, MAZEREEL, MISSIAEN, MOREAU DE MELEN, Baron ORBAN DE XIVRY, TOBBACK, VAN EYN-DONCK, VAN LOENHOUT, VAN REMOORTEL en BAERT, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEREN,

Artikel 28 van de militiewet bepaalt, dat de miliciens, die wegens hun te zwak lichaamsgestel, wegens gebrekkigheid of ziekte tijdelijk ongeschikt bevonden worden voor de militaire dienst, voorlopig afgekeurd worden. Voorlopige afkeuring kan niet meer dan drie maal verleend worden. Uiterlijk bij de vierde verschijning moet er een beslissing tot vrijstelling of aanwijzing getroffen worden.

In de regel is de toestand van de voorlopig afgekeurde milicien moeilijk. Soms kan hij jaren lang geen zekere plannen maken voor zijn toekomst. Soms vindt hij moeilijk werk, omdat vele betrekkingen slechts gegeven worden aan hen, die aan al hun militieverplichtingen voldaan hebben. Vaak is hij verplicht zijn trouwplannen uit te stellen.

Vermits het leger thans minder miliciens nodig zal hebben dan in het verleden (het bewijs hiervan schijnt te liggen in de wet op het contingent voor het jaar 1948, die van de dienst vrijstelt iedere milicien die geschikt is voor de dienst en ten minste één broederdienst kan doen gelden), is het ook mogelijk, de voorlopig afgekeurde miliciens onmiddellijk en voorgoed vrij te stellen, voor zover zij ook een broederdienst kunnen doen gelden.

Uit deze hoek gezien, leek het voorstel zo sympathiek, dat het de goedkeuring wegdroeg van verscheidene commissieleden.

*Zie :**Gedr. Stuk van de Senaat :*

120 (Zitting 1947-1948) : Wetsvoorstel.

MESDAMES, MESSIEURS,

L'article 28 de la loi de milice stipule que les miliciens qui en raison de leur constitution physique trop faible, d'infirmités ou de maladies sont reconnus temporairement inaptes au service militaire sont ajournés. L'ajournement ne peut être accordé plus de trois fois. Une décision d'exemption ou de désignation doit intervenir à la quatrième comparution au plus tard.

En règle générale la situation du milicien ajourné est difficile. Pendant des années parfois il ne pourra établir avec certitude des plans pour son avenir. Il trouve parfois difficile à se faire embaucher, beaucoup d'emplois étant réservés à ceux qui ont satisfait à toutes leurs obligations de milice. Souvent il est obligé de remettre ses projets de mariage.

Puisque l'armée aura besoin de moins de miliciens que par le passé — (la preuve semblant être donnée par la loi sur le contingent de milice pour l'année 1948, qui exempte du service tout milicien apte au service qui peut justifier d'au moins un service de frère) — autant exempter immédiatement et définitivement les miliciens ajournés pour autant qu'ils puissent également justifier d'un service de frère.

Vue sous cet angle, la proposition sembla si sympathique qu'elle enleva le vote approuvatif de plusieurs membres de la Commission.

*Voir :**Document du Sénat :*

120 (Session de 1947-1948) : Proposition de loi.

Andere leden meenden evenwel dat dit voorstel, dat feitelijk een amendement is op de militiewet, hetzelfde lot moest ondergaan als de amendementen op het wetsontwerp tot vaststelling van het contingent voor het jaar 1948. Die amendementen werden in de Commissie en in openbare vergadering afgewezen, daar de Commissie van mening was dat zij op hun plaats zouden zijn in het raam van een algemene herziening van de militiewet, en dat deze wet eerst doelmatig zou kunnen herzien worden nadat er voorafgaandelijk een wetgeving zou uitgevaardigd zijn over de nieuwe structuur van het leger, zoals deze zou vastgesteld worden na kennisneming van de besluiten van de gemengde Commissie.

Bovendien, indien het in de bedoeling van het Departement lag de voorlopig afgekeurden van de dienst vrij te stellen, dan rust de taak om een wetsontwerp in die zin in te dienen, op de Minister.

Dit waren de voornaamste redenen om welke die leden er toe gebracht werden tegen het wetsontwerp te stemmen; doch er waren er nog andere.

In zijn toelichting zegt de indiener dat het onbillijk is dat de voorlopig afgekeurde miliciens van 1948, die zich kunnen beroepen op een broederdienst, niet van militaire dienst ontheven zijn zoals de voor militaire dienst geschikt bevonden miliciens van 1948. Waar ligt de onrechtvaardigheid?

De wet heeft definitief vastgesteld dat de milicien al de voordelen zou genieten en al de bezwaren zou ondergaan van de jaarklasse waarin hij uiteindelijk zou opgenomen worden. Aldus hebben b.v. de voorlopig afgekeurde miliciens van de jaarklasse 1946, die later geschikt verklaard werden en bij de jaarklasse 1948 ingedeeld werden, kunnen genieten van de voordeligere bepalingen voor deze jaarklasse. Zij werden dus bevoordeeld tegenover de voor de dienst geschikt bevonden miliciens van de jaarklasse waartoe zij volgens hun leeftijd behoorden.

Het is vanzelfsprekend dat de wet, aangezien zij algemeen is, zo zij rechtvaardig is voor de enen, zij het eveneens is voor de anderen. Het is waar, dat het toeval een zekere rol speelt, doch men kan niet bevestigen, dat er een onrechtvaardigheid bestaat.

Indien wij door een gevoel van menselijkheid de voorlopig afgekeurden, die een broederdienst kunnen laten gelden, van militaire dienst vrijstellen, waarom zouden wij dan onze zorg aan de andere voorlopig afgekeurden ontfangen? Zulks zou als een onrechtvaardigheid kunnen beschouwd worden. De indiener van het voorstel heeft het zeer goed begrepen, en hij verzwegen niet dat het in zijn bedoeling lag zijn voorstel in die zin te wijzigen.

Doch de indiener gaat verder, hij stelt voor dat dezelfde maatregel zou toegepast worden op de jaarklasse 1949. Aldus gaat hij een hypotheek op de toekomst aan, zonder te weten wat die toekomst ons zal brengen.

Wij hebben het gemiddeld contingent voor 1948 goedgestemd op 61.770 manschappen, van wie 36.820 miliciens. Om tot dit effectief te komen heeft men zeer ruime ontheffingen kunnen doen, terwijl de dienst van een enkele broeder automatisch de

D'autres membres estimaient toutefois que cette proposition qui est en fait un amendement à la loi de milice, devait subir le même sort que les amendements au projet de loi fixant le contingent pour 1948. Ces amendements furent rejetés en Commission en séance publique, la Commission estimant qu'ils trouveraient leur place dans le cadre d'une révision générale de la loi de milice et que cette loi ne pourrait être utilement révisée qu'après avoir légiféré au préalable sur la nouvelle structure de l'armée, telle qu'elle serait établie après avoir pris connaissance des conclusions de la Commission mixte.

En plus, s'il entrait dans les intentions du Département d'exempter du service les ajournés, c'est au Ministre qu'incombe la tâche de déposer un projet de loi dans ce sens.

Si telles furent les raisons principales qui portaient ces membres à voter contre la proposition de loi, il y en avait d'autres.

Dans ses développements, l'auteur déclare injuste que les ajournés de 1948 pouvant invoquer un service de frère, ne soient pas libérés comme les miliciens de 1948 aptes au service. Où est l'injustice?

La loi a établi de façon définitive que le milicien jouirait de tous les avantages et subirait tous les inconvénients de la classe à laquelle il se trouverait finalement incorporé. C'est ainsi que par exemple, des ajournés de la classe 1946 mais ultérieurement déclarés aptes et versés dans la classe 1948 ont pu bénéficier des dispositions plus favorables à cette classe. Ils ont donc été avantagés sur les miliciens aptes au service de la classe à laquelle ils appartenaient de par leur âge.

Il est évident que, la loi étant générale, si elle est juste pour les uns elle l'est aussi pour les autres. S'il est vrai que le hasard joue un certain rôle on ne peut affirmer qu'il y ait injustice.

Si par un sentiment d'humanité, nous exemptions du service actif les ajournés pouvant justifier d'un service de frère, pourquoi refuserions-nous notre sollicitude aux autres ajournés. Ceci pourrait être considéré comme une injustice. L'auteur de la proposition l'a très bien compris et il ne cacha pas son intention d'amender sa proposition dans ce sens.

Mais l'auteur va plus loin, il propose que la même mesure soit appliquée à la classe 1949. Ce faisant, il engage l'avenir sans savoir ce que cet avenir nous réserve.

Nous avons voté le contingent moyen de 1948 à 61.770 hommes dont 36.820 miliciens. Pour arriver à cet effectif les libérations de service ont pu être très larges, un seul service de frère amenant automatiquement la libération de service; mais il ne faut pas

onthefing van militaire dienst tot gevolg had; doch er mag niet uit het oog verloren worden dat het militiecontingent van 1948 nog ongeveer 2/5 van de jaarklasse 1947 en de jaarklasse 1948 bijna in haar geheel zal omvatten.

Voor het contingent van 1949 zullen wij slechts beschikken over de jaarklasse 1949 en over een heel klein overschot van de jaarklasse 1948.

Zelfs indien wij steunen op een zeer beperkt militiecontingent voor 1949, is het ons niet mogelijk *a priori* te bevestigen dat een enkele militaire dienst per gezin zal volstaan om het contingent 1949 en de volgende tot stand te brengen. Mocht, bovendien, het voorstel aangenomen worden, dan zou het contingent 1949 met ongeveer 3.000 eenheden verminderd worden. Dit zou het Departement er kunnen toe verplichten enkel die jonge lieden van militaire dienst te ontheffen, die van de dienst van twee broeders kunnen doen blijken. Wij zouden ons dan ook voor deze paradoxale toestand bevinden, dat de voorlopig afgekeurden zouden ontheven worden wegens een enkele broederdienst en dat de voor de dienst geschikte miliciens slechts zouden ontheven worden op voorwaarde dat zij de diensten van twee broeders kunnen doen gelden.

Wij hebben 8.616 voorlopig afgekeurden bij de lichting 1949. In de veronderstelling dat één derde van deze afgekeurden zich kunnen beroepen op de dienst van een broeder en daardoor onder de betrokken maatregel komen te vallen, zou dit leiden tot verwarring in de aan de gang zijnde militieverrichtingen ter zake van verlening van uitstel.

Immers, op het einde van Februari zullen de gewone aanvragen om uitstel beantwoord worden met inachtneming van de statistische gegevens over de lichting, *waarvan de voorlopig afgekeurden deel uitmaken*.

De militieraden zullen van 1 Februari tot 16 April zetelen om zich uit te spreken over de aanvragen om onbepaald en uitzonderingsuitstel.

Het medisch onderzoek begint op 1 April. Indien het voorstel intussentijd kracht van wet mocht krijgen, zou het wegvallen van zowat 3.000 miliciens, dat daaruit zou voortvloeien, het contingent 1949 in gevaar brengen.

Het enige middel om dat te voorkomen zou hierin bestaan dat alle militieverrichtingen in verband met de lichting 1949 onmiddellijk geschorst worden totdat de aanneming van het voorstel een verdeling van het contingent op een vaste grondslag mogelijk maakt.

De h. Minister van Landsverdediging heeft ons thans medegedeeld dat het ontwerp tot herziening van de militiewet waarschijnlijk einde April of begin Mei zal ingediend worden. Aldus zal de Senaat gelegenheid hebben om binnen kort het militievraagstuk in zijn geheel te herzien en komt het hier besproken wetsvoorstel tot tijdelijke wijziging in het geheel niet meer te pas.

Als bijlage volgt een nota over het standpunt van het Departement van Binnenlandse Zaken

perdre de vue que le contingent de milice de 1948 comprendra encore 2/5 environ de la classe 1947 et la presque totalité de la classe 1948.

Pour le contingent de 1949, nous ne disposerons que de la classe 1949 et d'un tout petit reliquat de la classe 1948.

Même en nous basant sur un contingent de milice pour 1949 fortement réduit, il ne nous est pas possible d'affirmer *a priori* qu'un seul service militaire par famille suffira pour étoffer le contingent 1949 ou les suivants. Si, en plus, la proposition devait être acceptée, le contingent 1949 se verrait amputé de quelque 3.000 unités. Ceci pourrait obliger le Département à ne libérer que les jeunes gens pouvant justifier de deux services de frère. Nous pourrions, dès lors, nous trouver devant la situation paradoxale que les ajournés seraient libérés en raison d'un seul service de frère et les miliciens aptes au service ne sauraient bénéficier de la libération que sous condition de deux services de frère.

Nous avons 8.616 ajournés rattachés à la levée de 1949. En supposant qu'un tiers de ces ajournés puisse faire état d'un service de frère et bénéficier de la mesure en question, ce déchet supplémentaire fausserait les opérations de milice actuellement en cours, en ce qui concerne l'octroi du sursis.

En effet, fin février les demandes de sursis ordinaires recevront réponse, compte tenu des statistiques de la levée, *dont les ajournés font partie*.

Les conseils de milice siégeront du 1<sup>er</sup> février au 16 avril pour statuer sur les demandes de sursis illimités et exceptionnels.

Les opérations d'examen médical commenceront le 1<sup>er</sup> avril. Si dans l'entretemps, la proposition devait devenir loi, le déchet de quelque 3.000 miliciens qui en résulterait, mettrait en danger le contingent 1949.

Le seul moyen de prévenir cet inconvénient serait de suspendre dès à présent toutes les opérations de milice de la levée 1949, en attendant que l'aboutissement de la proposition permette de répartir sur une base stable.

M. le Ministre de la Défense Nationale vient de nous faire part que le projet de revision de la loi de milice sera vraisemblablement déposé fin avril ou début mai. Dans ces conditions, le Sénat aura l'occasion de revoir à bref délai tout le problème de la milice dans son ensemble et le présent projet de modification temporaire perd toute son actualité.

En annexe, vous trouverez une note exposant le point de vue du Département de l'Intérieur.

( 4 )

Dit wetsvoorstel werd door uw Commissie met 6 tegen 6 stemmen verworpen.

Een lid onthield zich om te kennen te geven dat hij de ontheffingen van dienst om economische redenen gaarne in overweging zou zien nemen.

Dit verslag werd met 11 stemmen bij 2 onthoudingen goedgekeurd.

*De Verslaggever,*  
J. BAERT.    *De Voorzitter,*  
Burggraaf COSSÉE DE MAULDE.

Cette proposition de loi fut rejetée par votre Commission par 6 voix contre 6.

Un membre s'est abstenu pour marquer son désir de voir prendre en considération les libérations de service pour raisons économiques.

Ce rapport fut voté par 11 voix et 2 abstentions.

*Le Rapporteur,*  
J. BAERT.    *Le Président,*  
Vicomte COSSÉE DE MAULDE.

## BIJLAGE

## Nota van het Ministerie van Binnenlandse Zaken.

I. — Het voorstel strekt er toe *de miliciens van de lichting 1949 en van de vorige lichtingen, die wegens tijdelijke ongeschiktheid van de militaire dienst voorlopig afgekeurd werden en die zich op een broederdienst kunnen beroepen, van de actieve dienst te ontheffen.*

Volgens de toelichting is het voorstel gegrond, omdat het onrechtvaardig zou zijn de voorlopig afgekeurde miliciens, die zich op een broederdienst kunnen beroepen, niet te ontheffen uit denzelfden hoofde als de voor de dienst geschikt bevonden miliciens van 1948, en omdat het dus geboden is diezelfde maatregel op de miliciens van 1949 toe te passen.

In het mechanisme en de technische terminologie van de militiewet bestaat er een fundamenteel verschil tussen het « ontslag van actieve dienst » en de « ontheffing ».

*Het ontslag van actieve dienst* is een recht dat door de wet wordt verleend aan de miliciens, die aan de door haar gestelde voorwaarden voldoen (eerst-opgeroepen van weinig bemiddelde gezinnen met minstens 6 kinderen; onmisbare steun van het gezin die de reeks uitstellen wegens kostwinnerschap heeft uitgeput, enz.).

Het ontslag wordt van rechtswege verleend, *zelfs wanneer het contingent niet toereikend is*; de militieverrichtingen betreffende het ontslag van dienst komen na de keuringsverrichtingen.

Het ontslag wegens een of meer broederdienst bestaat in de huidige militiewet niet.

Die maatregel, als regel gesteld bij de militiewet van 14 December 1909 en gegrond op de persoonlijke dienstplicht naar rato van 1 zoon per gezin, werd bij de wet van 30 Augustus 1913 opgeheven.

*De ontheffing van de dienst* werd niet als recht of voordeel ingesteld; haar enige reden van bestaan, haar oorzaak, ligt in de noodzakelijkheid om het *teveel aan manschappen weg te werken, wanneer het aantal voor de dienst aangewezen miliciens groter is dan het aantal in te lijven miliciens*, ten einde dit aantal terug te brengen tot de lichtingsterkte welke de wetgever door de jaarlijkse contingentwet ter beschikking van de Regering stelt en in wier onderhoud zij door zijn goedstemming van de begrotingswet voor Landsverdediging kan voorzien.

Het aantal ingeschrevenen schommelt van de ene lichting tot de andere; het aantal bij de lichting uitgestelden en voorlopig afgekeurden afkomstig uit de vorige lichtingen is bij uitstek veranderlijk; hetzelfde geldt voor het aantal miliciens, die wegens uitstel of voorlopige afkeuring bij een volgende lichting zijn ingedeeld, die van de dienst ontslagen werden, uitgesloten zijn, enz.

Ten overstaan van die bij uitstek veranderlijke gegevens en van de noodzakelijkheid om een min of

## ANNEXE

## Note du Ministère de l'Intérieur

I. — La proposition tend à *libérer du service actif les miliciens de la levée de 1949 et des levées antérieures, qui ont été ajournés comme provisoirement inaptes au service militaire et qui peuvent justifier du service d'un frère.*

D'après les développements elle est motivée parce qu'il serait injuste de ne pas libérer les miliciens ajournés pouvant invoquer un service de frère au même titre que les miliciens de 1948 reconnus aptes au service et qu'il s'imposerait d'appliquer la même mesure aux miliciens de 1949.

Dans le mécanisme et la terminologie technique de la loi de milice, il existe une différence fondamentale entre la « dispense du service actif » et la « libération ».

*La dispense du service actif* est un droit que la loi confère aux miliciens réunissant les conditions qu'elle détermine (premiers appelés des familles peu aisées comptant au moins six enfants; indispensables soutiens de famille ayant épuisé la série des sursis de pourvoyance, etc.).

Les dispenses sont de droit; elles sont accordées *même si le contingent est déficitaire*; les opérations de milice relatives aux dispenses se placent avant les opérations d'examen médical.

La dispense basée sur un ou plusieurs services de frères n'existe pas dans la loi de milice actuelle.

Erigée en principe par la loi de milice du 14 décembre 1909, basée sur le service personnel et obligatoire à raison d'un fils par famille, cette dispense a été supprimée par la loi du 30 août 1913.

*La libération du service* n'a pas été instituée à titre de droit ou de faveur; son unique raison d'être, sa cause, se trouvent dans la nécessité, *lorsque le nombre de miliciens désignés pour le service dépasse le nombre de miliciens à incorporer, d'en éliminer l'excédent*, afin de ramener le nombre de miliciens au nombre que le législateur met à la disposition du Gouvernement par la loi annuelle de contingent et qu'il lui permet d'entretenir par la loi budgétaire de la Défense Nationale.

Le nombre des inscrits varie d'une levée à l'autre; le nombre de sursitaires et d'ajournés des levées antérieures qui viennent s'ajouter à la levée est essentiellement variable; il en est de même du nombre de miliciens transférés à une levée suivante par sursis ou ajournement médical, dispensés du service, exclus, etc.

En présence de ces éléments essentiellement instables et de la nécessité de former un contingent plus

meer vast contingent te vormen dat aan de behoeften van het leger beantwoordt, was het niet mogelijk de categorieën « ontslagenen van rechtswege » te vergroten, vermits men zich aldus van het ene jaar tot het andere zou hebben blootgesteld aan een deficitair contingent of daarentegen aan een te groot aantal manschappen.

Tot in 1909, was dit probleem niet opgerezen, doordien de oproepingsorde door het nummer van de loting werd bepaald tot bij de volledige vorming van het contingent.

In 1909 werd het contingent onvast doordien het op één zoon per gezin werd bepaald.

In 1913 is, om een groter en vaster contingent te bekomen, de kwestie van de wegwerking van het teveel opgerezen en werd er een oplossing aan gegeven *door ontheffing toe te wijzen aan de ingeschrevenen uit de gezinnen die de meeste zonen aan het leger gegeven hadden, en wel ten belope van het aantal voor de dienst geschikt bevonden miliciens dat het voor de lichtingssterkte bepaalde cijfer overtreft.* (art. 12 der wet van 30 Augustus 1913).

Dit principe werd overgenomen in de thans geldende wetgeving (art. 57 der militiewet) krachtens welke de ontheffingen worden toegewezen aan de voor de dienst aangewezen miliciens die boventallig zijn op het in te lijven contingent en behoren tot de volgende categorieën :

1<sup>o</sup> *bij voorrang*, voor de dienst aangewezen eerst-opgeroepen behorende tot gezinnen met meer dan vijf kinderen in leven, ongeacht de bestaansmiddelen van het gezin;

2<sup>o</sup> *vervolgens*, de miliciens die zich kunnen beroepen op een aantal broederdiensten *dat schommelt volgens de hoegrootheid van het weg te werken teveel.*

Bij de besluitwet van 27 Februari 1947 werd, voor de toepassing van die bepaling, met de broederdienst gelijkgesteld, het feit dat de vader, moeder, broeder of zuster van de milicien ingevolge de oorlog 1940-1945 gestorven zijn als militair of wegens een vaderlandlievende houding als bedoeld in die besluitwet, of als politiek gevangene een gevangenschap van minstens zes maanden hebben ondergaan.

Vanaf de klasse 1945 tot die van 1948 werd ontheffing toegekend :

1<sup>o</sup> aan alle *voor de dienst geschikt bevonden eerst-opgeroepen* uit een gezin met meer dan vijf kinderen in leven;

2<sup>o</sup> aan de miliciens, *die voor de dienst aangewezen zijn :*

a) *met de klasse 1945 en minstens vier broederdiensten kunnen doen gelden;*

b) *met de klasse 1946 en minstens twee broederdiensten kunnen doen gelden;*

c) *met de klasse 1947 en 1948 en minstens één broederdienst kunnen doen gelden.*

De keuring van de lichting 1949 vangt aan op 1 April a.s. en eindigt op 13 Augustus 1948.

ou moins fixe répondant aux besoins de l'armée, il n'était pas possible d'opérer en augmentant les catégories de « dispensés de droit », puisque aussi bien on se serait exposé d'une année à l'autre, à avoir un contingent déficitaire ou, au contraire, encore un excédent.

Jusqu'en 1909 le problème ne se posait pas. l'ordre d'appel étant déterminé par le numéro du tirage au sort jusqu'à la formation complète du contingent.

En 1909, le contingent devint instable et fut fixé à un fils par famille.

En 1913, afin d'obtenir un contingent plus élevé et présentant une plus grande fixité, la question de l'élimination de l'excédent s'est posée et a été résolue *par la libération aux inscrits des familles qui ont fourni le plus de fils à l'armée jusqu'à concurrence du nombre de miliciens jugés aptes au service qui dépasse le chiffre fixé pour le contingent de la levée* (art. 12 de la loi du 30 août 1913).

C'est ce principe qui a été repris dans la législation actuellement en vigueur (art. 57 de la loi de milice), en vertu de laquelle les libérations sont accordées aux miliciens désignés pour le service, en excédent sur le contingent à incorporer, appartenant aux catégories suivantes :

1<sup>o</sup> *par priorité* aux premiers appelés désignés pour le service appartenant aux familles comptant plus de cinq enfants en vie, quelles que soient les conditions d'aisance de la famille;

2<sup>o</sup> *subsidiairement* aux miliciens pouvant invoquer un nombre de services de frères *qui varie d'après l'importance de l'excédent à éliminer.*

L'arrêté-loi du 27 février 1947 a assimilé à un service de frères, pour l'application de cette disposition, le fait que les père, mère, frère ou sœur du milicien sont morts du fait de la guerre 1940-1945, en qualité de militaire ou en raison d'une attitude patriotique définie au dit arrêté-loi, ou ont subi une détention de six mois au moins en qualité de prisonnier politique.

Depuis la classe de 1945 jusqu'à celle de 1948, la libération a été accordée :

1<sup>o</sup> à tous les *premiers appelés désignés pour le service* appartenant à une famille comptant plus de cinq enfants en vie;

2<sup>o</sup> aux miliciens *désignés pour le service :*

a) *avec la classe de 1945* pouvant justifier d'au moins quatre services de frère;

b) *avec la classe de 1946* pouvant justifier d'au moins deux services de frère;

c) *avec la classe de 1947 et 1948* pouvant justifier d'au moins un service de frère.

Les opérations d'examen médical de la levée de 1949 commenceront le 1<sup>er</sup> avril prochain et se clôtureront le 13 août 1948.

*Het is pas van dat ogenblik af dat het aantal bij de klasse 1949 in te lijven miliciens zal bekend zijn en dat zal kunnen worden vastgesteld of dit aantal groter is dan het contingent dat aan de wetgever zal worden gevraagd.*

Het is dus thans nog niet mogelijk te zeggen of er in de lichting 1949 ontheffingen zullen worden toegekend en welke de categorieën van begunstigden zullen zijn.

\*\*\*

Na deze uiteenzetting van het mechanisme der militiewet, blijkt het dadelijk dat het wetsvoorstel van baron de Dorlodot er zich niet bij aansluit en *in strijd is met de meest elementaire beginselen van de thans geldende wet* :

1<sup>o</sup> Niettegenstaande het woord « onthevene », wordt gebruikt, voert het voorstel geen nieuwe categorie van ontheffingen in, vermits de ontheffingen bij definitie slechts worden toegekend aan *geschikt bevonden* miliciens, die normaal dienen ingelijfd doch geëlimineerd worden omdat zij boventallig zijn.

*Het voorstel strekt er toe een ontslag van rechtswege en niet een ontheffing van het teveel aan miliciens in te voeren.*

2<sup>o</sup> Ontslag van rechtswege uit hoofde van broederdiensten bestaat niet in de huidige wetgeving; in de veronderstelling dat zulke maatregel dient voorzien, zijn het *alle* miliciens uit de lichting en niet enkel de voorlopig afgekeurden wegens een lichamelijke oorzaak die hierop aanspraak moeten kunnen maken;

3<sup>o</sup> Ofschoon het een nieuw ontslag instelt dat grondig van de ontheffing verschilt, strekt dit voorstel er evenwel toe dat ontslag in vergelijking met de ontheffing in te voeren, echter zonder er rekening mede te houden :

a) dat de ontheffing in de eerste plaats wordt toegekend aan de eerst-opgeroepen uit gezinnen met meer dan vijf kinderen;

b) dat de ontheffing in de lichting 45 en 46 slechts werden toegekend, onderscheidenlijk naar rato van vier en van twee broederdiensten;

c) dat de besluitwet van 27 Februari 1947 sommige gelijkstellingen met de broederdiensten heeft ingevoerd;

d) dat thans nog niet bekend is of er in de lichting 1949 ontheffingen zullen zijn en aan welke categorieën van miliciens deze zullen worden toegekend.

\*\*\*

II. — Het is van belang het ontslag van dienst om morele redenen niet te verwarren met de voorlopige afkeuringen en de vrijstellingen wegens lichamelijke redenen.

Men kan de mening zijn toegedaan dat de wet de toestand van de voorlopig ongeschikt bevonden miliciens al te lang aanhangig laat, door drie voor-

*Ce n'est qu'à partir de ce moment qu'on connaîtra le nombre de miliciens désignés pour le service avec la classe de 1949 et qu'on pourra constater si ce nombre présente un excédent sur le contingent qui sera demandé à la législature.*

Il n'est donc pas possible de dire actuellement s'il y aura des libérations avec la levée de 1949 ni quelles seront les catégories de libérés.

\*\*\*

Le mécanisme de la loi de milice ainsi exposé on aperçoit immédiatement que la proposition de loi du baron de Dorlodot ne s'intègre pas dans ce mécanisme et *va à l'encontre des principes les plus élémentaires de la loi actuellement en vigueur* :

1<sup>o</sup> Malgré l'emploi du mot « libéré » la proposition n'établit pas une catégorie nouvelle de libérations puisque par définition la libération ne s'octroie qu'à des miliciens *désignés aptes*, devant normalement être incorporés, et qui sont éliminés parce qu'ils sont en surnombre.

*La proposition tend à établir une dispense de droit et non une libération d'un excédent de miliciens;*

2<sup>o</sup> La dispense de droit du chef de services de frères n'existe pas dans la loi de milice actuelle; en supposant qu'il conviendrait de la prévoir, ce sont *tous* les miliciens de la levée et non uniquement les ajournés pour cause physique qui devraient pouvoir y prétendre;

3<sup>o</sup> tout en instituant une dispense nouvelle fondamentalement différentes des libérations, la proposition tend cependant à créer cette dispense par comparaison avec les libérations mais sans tenir aucun compte :

a) ni du fait que la libération est accordée en premier lieu aux premiers appelés des familles comptant plus de cinq enfants;

b) ni du fait que les libérations n'ont été octroyées avec les levées de 1945 et de 1946 qu'à raison respectivement de quatre et de deux services de frères ;

c) ni du fait que l'arrêté-loi du 27 février 1947 a créé certaines assimilations aux services de frère;

d) ni du fait qu'on ignore encore actuellement s'il y aura des libérations avec la levée de 1949 et à quelles catégories de miliciens elles s'étendront.

\*\*\*

II. — Il importe de ne pas confondre les dispenses de service pour causes morales avec les ajournements et exemptions pour cause physique.

L'on peut être d'avis que la loi tient trop longtemps en suspens la situation du milicien reconnu provisoirement inapte au service en permettant trois

lopige afkeuringen toe te laten en een definitieve beslissing pas na de vierde verschijning te eisen (art. 28 der militiewet). Maar, wanneer men tegen deze bepaling bezwaren maakt, dan is zij het die moet gewijzigd worden.

De voorlopige afkeuring loopt uit op de definitieve vrijstelling wegens lichamelijke ongeschiktheid en niet op het ontslag van actieve dienst wegens een zedelijke oorzaak: welnu, het voorstel maakt van een lichamelijke ongeschikte een ontslagene wegens een zedelijke oorzaak.

\*\*\*

III. — Het is volkomen ongelegen thans een fundamentele en fragmentaire wijziging van de militiewet voor te stellen.

De gemengde Commissie, ingesteld voor het onderzoek van de militaire kwestie, zal weldra haar werkzaamheden beëindigen.

Wanneer zij haar besluiten zal hebben ingediend, zal de Regering een wetsvoorstel indienen waarbij grondige wijzigingen in de militiewet worden gebracht.

Op dat ogenblik zal die kwestie over haar geheel, in al haar aspecten en in haar volle draagwijdte kunnen onderzocht worden.

\*\*\*

IV. — De contingentwet van 14 Januari 1948, waarover werd gestemd overeenkomstig artikel 119 van de Grondwet, bepaalt in haar artikel 2 de samenstelling van het te lichten contingent, onder vaststelling van de categorieën van miliciens die in de lichte 48 en binnen het raam van de bestaande militiewet met ontheffing zullen begunstigd worden: de voor de dienst aangewezen miliciens bedoeld bij artikel 57, littera a, 1<sup>o</sup>, der militiewet (eerst-opgeroepen uit een gezin met meer dan vijf kinderen) en degenen bedoeld bij artikel 57, littera a, 2<sup>o</sup>, die zich op minstens één broederdienst kunnen beroepen.

Het Parlement heeft stelling genomen ten aanzien van die ontheffingen; zij werden gehandhaafd in het raam der bestaande militiewet. Het heeft het ongelegen geoordeeld die ontheffingen thans te wijzigen. Betaamt het nu die kwestie weer naar voren te brengen en die ontheffingen te wijzigen?

\*\*\*

V. — Het is niet wanneer de militieverrichtingen van een lichte afgedaan zijn, dat wijzigingen in de wetsbepalingen op grond waarvan die verrichtingen geschieden, moeten worden voorgesteld. De verrichtingen voor de lichten 1945 tot 1948 zijn geëindigd; die voor de lichte 1949 zijn begonnen.

\*\*\*

ajournements et en n'exigeant une décision définitive qu'à la quatrième comparution (art. 28 de la loi de milice). Mais si l'on critique cette disposition c'est elle qu'il faut modifier.

L'ajournement médical tend vers l'exemption définitive pour inaptitude physique et non vers la dispense du service actif pour cause morale: or la proposition fait d'un inapte pour cause physique un dispensé pour cause morale.

\*\*\*

III. — Il est tout à fait inopportun de proposer actuellement une modification fondamentale et fragmentaire à la loi de milice.

La Commission mixte instituée pour l'examen de la question militaire est sur le point de terminer ses travaux.

Lorsqu'elle aura déposé ses conclusions, le Gouvernement déposera un projet de loi apportant des modifications substantielles à la loi de milice.

A ce moment, la question pourra être examinée dans son ensemble sous tous ses aspects et dans toute son ampleur.

\*\*\*

IV. — La loi de contingent du 14 janvier 1948, votée en conformité de l'article 119 de la Constitution, a fixé en son article 2 la consistance du contingent à lever en déterminant les catégories de miliciens qui seront libérés avec la levée de 1948, et ce dans le cadre de la loi de milice existante: les miliciens désignés pour le service visés à l'article 57, littéra a, 1<sup>o</sup>, de la loi de milice (premiers appelés des familles de plus de cinq enfants) et ceux visés à l'article 57, littéra a, 2<sup>o</sup>, qui peuvent justifier d'au moins un service de frère.

Le Parlement a pris position sur les libérations; il les a maintenues dans le cadre de la loi de milice existante; il n'a pas jugé opportun de la modifier actuellement; est-il opportun de les remettre en question et de les modifier?

\*\*\*

V. — Ce n'est pas quand les opérations de milice d'une levée sont terminées qu'il faut proposer des modifications aux dispositions légales d'après lesquelles s'exécutent ces opérations. Les opérations des levées 1945 à 1948 sont terminées; celles de la levée de 1949 ont commencé.

\*\*\*

VI. — In de veronderstelling dat dit wetsvoorstel wordt aangenomen, *wat zal dan ten aanzien van de militaire verplichtingen als bepaald bij artikel 2 der militiewet, het lot zijn der miliciens die aldus ontslagen of vrijgesteld werden?*

*In het voorstel is niet nader verklaard of zij het lot zullen ondergaan van de miliciens der klasse waartoe zij wegens hun leeftijd behoren, wat het geval is voor de « ontslagenen », dan wel of zij het lot zullen ondergaan van de klasse waarmee zij naar de keuring zijn gekomen, wat het geval is voor de « onthevenen ».*

Welnu, die aangelegenheid is van belang, zowel voor het bepalen van de datum van overgang in de landweer of van definitieve afdanking na 25 jaar militaire verplichtingen, als ter zake van de verandering van nationaliteit (koninklijke machtiging voorzien bij artikel 18, 1<sup>o</sup>, 3<sup>e</sup> lid, der samengevatte wetten op de nationaliteit, wanneer de betrokkene onderworpen is aan militaire verplichtingen voor het actief leger en voor de reserve.

\*\*\*

VII. — Hoe en door wie zal het ontslag of de ontheffing als voorzien in het voorstel worden toegekend?

Door de militiegerechten, zoals inzake uitstel en ontslag, of door de Commissie voor de ontheffingen?

VI. — En supposant la proposition de loi admise, *quel sera le sort au regard des obligations militaires telles qu'elles sont définies à l'article 2 de la loi de milice, des miliciens ainsi dispensés ou libérés?*

*La proposition ne précise pas qu'ils suivront le sort des miliciens de la classe à laquelle leur âge les rattache comme c'est le cas pour les « dispensés » ou s'ils suivront le sort de la classe avec laquelle ils ont comparu à l'examen médical comme c'est le cas pour les « libérés ».*

Or la chose est d'importance, tant pour déterminer la date du passage à l'armée territoriale et du licenciement définitif après 25 années d'obligations militaires, qu'en matière de changement de nationalité (autorisation royale prévue à l'article 18, 1<sup>o</sup>, 3<sup>e</sup> alinéa des lois coordonnées sur la nationalité lorsque l'intéressé est soumis aux obligations militaires pour l'armée active et sa réserve).

\*\*\*

VII. — Comment et par qui la dispense ou libération prévue dans la proposition sera-t-elle octroyée?

Par les juridictions de milice comme en matière de sursis et dispenses ou par la Commission des libérations?